TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

HE 113/2020 Valiokuntakuuleminen

Kaisa Sainio ja Une Tyynilä 28.9.2020

Ratarekisteri (Raideliikennelaki 37 §)

- Muutoksella otetaan huomioon komission asetuksen vaikutukset kansalliseen sääntelyyn
  - rautatieinfrastruktuurirekisteriä koskevista yhteisistä eritelmistä ja täytäntöönpanopäätöksen 2014/880EU kumoamisesta annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/777.
- Rataverkonhaltijat päivittäisivät rataverkkonsa tiedot tulevaisuudessa kansallisen rekisterin sijaan suoraan ERA:n ylläpitämään rekisterisovellukseen.
  - Traficom säilyy kansallisena rekisteriviranomaisena.
- Lisäksi täsmennettäisiin rataverkonhaltijoiden joukkoa, jota rekisteröintivelvollisuus koskee.
  - Koskee jatkossa vain EU-sääntelyn mukaisia turvallisuusluvallisia rataverkon haltijoita.

Kalustorekisteriä koskevat muutokset (Raideliikennelaki 68 ja 80 §)

- Muutoksella otetaan huomioon komission asetuksen vaikutukset kansalliseen sääntelyyn
  - Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/797 47 artiklassa tarkoitettujen kalustorekistereitä koskevista eritelmistä sekä komission päätöksen 2007/56/EY muuttamisesta ja kumoamisesta annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/1614.
- Liikenne- ja viestintävirasto toimisi jatkossakin rekisteröinti-viranomaisena. Nykyisestä poiketen tiedot tallennettaisiin kansallisen rekisterin sijasta ERA:n ylläpitämään rekisteriin (68 §)
- Venäläinen kalusto rekisteröitäisiin jatkossakin liikenteen palveluista annetun lain 216 §:n (320/2017) mukaiseen liikenneasioiden rekisteriin raideliikennelain 80 §:n mukaisesti.

Kalustoyksikön liikuttaminen ilman turvallisuustodistusta (Raideliikennelaki 18§)

- Muutoksella mahdollistettaisiin liikuttamisen suljetulla rataverkolla ilman turvallisuustodistusta, jos turvallisuus muutoin varmistetaan
  - Rataverkon osa voidaan sulkea kokonaan, vain joiltakin osin tai osa-aikaisesti. Sulkeminen voi koskea myös useampaa eri rataverkkoa, jos rataverkon haltijat sopivat yhdessä menettelyistä.
  - Edellyttää, että rataverkon haltija ohjeistaa turvallisuusjohtamisjärjestelmässään rataverkon sulkemisen tavat sekä suljetulla alueella noudatettavat menettelyt ja huolehtii menettelyjen noudattamisesta siten, ettei turvallisuus vaarannu.
  - Koskee käytännössä lähinnä yhden toimijan käytössä olevia yksityisraiteita, joilla toimii jonkun verran kalustoyksiköitä liikuttavia yrityksiä, jotka eivät ole rataverkon haltijoita.
  - Muutoksesta johtuen voidaan luopua ns. siirtotyötermistä, jonka käyttöönotossa on ollut haasteita (Huom. muutosehdotukset 30 ja 31 §:iin)

Lupakirjaton vaihtotyö (LIPA-laki 69§)

- Muutoksella mahdollistettaisiin vaihtotyö ilman lupakirjaa, jos:
  - vaihtotyötä tehdään paikallisesti rajattuna (liikennepaikan sisällä, yksityisraiteella tai yksityisraiteen ja valtion rataverkon ensimmäisen liikennepaikan välillä) ja
  - rautatieliikenteen harjoittaja ja rataverkon haltija sopisivat yhdessä käytettävästä alueesta (voi siis olla myös esim. liikennepaikan sisällä rajatumpi alue).
- Muutos ei mahdollista ilman lupakirjaa tehtävää liikennöintiä junana eikä vaihtotyötä liikennepaikkojen välillä.
- Muutos ei poista rautatieliikenteen harjoittajan velvollisuutta kuvata ja ohjeistaa toimintamalli turvallisuusjohtamisjärjestelmässään eikä vastuuta kuljettajien kouluttamisesta, osaamisen ylläpidosta tai varmistamisesta.
  - Traficom hyväksyy turvallisuusjohtamisjärjestelmiin tehtävät muutokset ja valvoo myös lupakirjatonta vaihtotyötä tekevien kuljettajien toimintaa (valvonnan kohdentamisalue vuonna 2021-).
  - Vaihtotyön kouluttaminen kuuluu nyt lähtökohtaisesti lisätodistuskoulutuksen piiriin ja jatkossakin rautatieliikenteen harjoittajien vastuulle kuuluvaan koulutukseen. Tähän ei esitetä muutosta.
- Traficom on laatinut ehdotuksen turvallisuusvaikutuksista selvityksen, jossa ei tullut esiin erityisiä turvallisuushaasteita. Viraston tietoon ei ole myöskään tullut pienimuotoiseen kuljettamiseen liittyviä vaaratilanteita tai onnettomuuksia.
- OTKES antanut vaihtotyöstä R2019-S1 uuden teematutkinnan, joka koskee vaihtotöitä yleisesti. Traficom huomioi raportin toiminnassaan.

Muita keskeisiä turvallisuuteen liittyviä ehdotuksia

- Raideliikennelaki 178§: Traficomin ja sääntelyelimen mahdollisuuksia puuttua sääntelynvastaiseen toimintaan lisättäisiin sisällyttämällä EU-sääntelyn vastainen toiminta huomautusta ja varoitusta koskevaan pykälään.
- Raideliikennelaki 180 §: Traficomin mahdollisuuksia puuttua raideliikenteeseen täsmennettäisiin COVID19-pandemian kokemuksista johtuen.
- Raideliikennelaki 186a§: Traficomin mahdollisuuksia rekisteröidä rataverkon haltijoita koskevia tietoja (mm. huoltovarmuuskriittiset rataverkon haltijat) parannettaisiin.
- LIPA-laki 87 §: Tiedonkulkua eri toimijoiden välillä nopeutettaisiin tilanteissa, joissa esimerkiksi kuljettajan lupakirjan peruuttaminen tulee ajankohtaiseksi.

Kiitos

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto